

Helsingin seurakuntayhtymän toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2024

Yhteinen kirkkoneuvosto 20.03.2025 § 89
14/00.01.01/2025

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää

1) allekirjoittaa ja omasta puolestaan hyväksyä Helsingin seurakuntayhtymän vuoden 2024 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen.

2) antaa Helsingin seurakuntayhtymän toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tilintarkastajille tarkastettavaksi.

3) merkitä seurakuntien toimintakertomukset tiedoksi.

4) valtuuttaa hallintojohtajan tekemään nyt allekirjoitettuun toimintakertomukseen ja tilinpäätökseen tarvittaessa vähäisiä teknisluonteisia korjauksia ja täydennyksiä.

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se päättää

5) vahvistaa Helsingin seurakuntayhtymän toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen sekä merkitä toimintakertomukset tiedoksi.

6) , että tilinpäätöksen osoittama ylijäämä, 23 272 956,93 euroa, kirjataan omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämä -tilille.

Käsittely

Hallintojohtaja Silander selosti asiaa.

Käsittelyn aikana käytettiin kahdeksan puheenvuoroa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Taustaa

Seurakuntatalouden tilinpäätös on laadittava tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Tilinpäätöksen laadinnasta vastaa yhteinen kirkkoneuvosto. Tilinpäätöksen allekirjoittavat päätösvaltainen yhteinen kirkkoneuvosto ja taloudesta vastaava viranhaltija.

Tilinpäätös on käytännössä laadittu talouspalveluissa ja toimintakertomuksen ja tilinpäätöskirjan laatimisessa ja kokoamisessa on ollut mukana laaja joukko yhteisten palveluiden henkilöstöä. Seurakuntien toimintakertomukset ovat päätöksen liitteenä ja niistä on tiivistelmä tilinpäätöskirjassa.

Seurakuntatalouden tilinpäätös laaditaan noudattaen kirkkolain (KL 5 luku 7 §) ja kirkkojärjestyksen 6 luvun säädöksiä. Kirkkohallitus antaa tarkempia määräyksiä seurakuntien ja seurakuntayhtymien kirjanpidosta ja palkanlaskennasta (KJ 5:13, kohta 4b). Kirkkohallitus antaa tarkempia määräyksiä seurakuntien ja seurakuntayhtymien kirjanpidosta ja palkanlaskennasta (KJ 5:13, kohta 4b). Seurakuntatalouden kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen

sovelletaan kirjanpitolakia (1336/1997). Seurakunnan ja seurakuntayhtymän toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota ja hyvän taloudenhoidon periaatteita. Omaisuutta on hoidettava tuottavasti ja riskit halliten. Kirkkohallituksen antamat määräykset ja ohjeet kuuluvat kirjanpitolain edellyttämän hyvän kirjanpitoalan (KPL 1:3) lähteisiin seurakuntatalouden kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä.

Päätösehdotuksen perustelut

Seurakuntayhtymän toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2024 esitetään liitteessä. Seurakuntien toimintakertomukset ovat omana liitteenään.

Olenneiset tapahtumat seurakuntatyössä 2024

Nuorten ja nuorten aikuisten kohtaamisia

Helsingissä nuorten ja nuorten aikuisten ääntä saatiin aiempaa vahvemmin kuuluville päätöksenteossa, kun yhteinen kirkkoneuvosto valitsi huhtikuussa jäsenet nuorten vaikuttajaryhmään ensimmäistä kertaa kirkkohistoriassa. Ryhmään valittiin kaksi jäsentä kustakin rovastikunnasta: tällä kertaa edustajia saatiin neljästä Helsingin viidestä rovastikunnasta. Yhtymän hallintosääntö määrittelee, että vaikuttajaryhmän tarkoituksena on varmistaa nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet seurakuntayhtymän asioiden valmistelussa, päätöksenteossa ja toiminnan suunnittelussa. Jatkossa vaikuttajaryhmän toimikausi on kaksi kalenterivuotta, mutta nyt ensimmäisellä kerralla toimikausi oli vain vuosi 2024, jotta valinta saadaan jatkossa samaan rytmiin yhteisen kirkkoneuvoston toimikauden kanssa. Vaikuttajaryhmän jäsenten on oltava alle 29-vuotiaita konfirmoituja kirkon jäseniä.

Marraskuussa yhteisessä seurakuntatyössä alkoi nuorten aikuisten projekti, joka kartoittaa mitä tarpeita nuorilla aikuisilla on ja toisaalta, mitä kaikkea tälle ikäryhmälle seurakunnissa on jo tarjolla. Nuorten aikuisten tutkitusti vahva kaipuu henkiseen ja hengellisyyteen haastaa kirkkoa selkiyttämään tarjontaansa ja kehittämään toimintaansa yhdessä hengellisyyttä etsivien kanssa. Nuorten aikuisten toimintaa virisi enenevässä määrin eri seurakunnissa.

16–29-vuotiaiden mielen hyvinvointia tukeva Walk in -terapia laajensi toimintaansa Itäkeskuksen Ohjaamoon kaupungin tiloihin. Helsingissä apua on tarjolla eri päivinä myös Matteuksenkirkon ja Malmin Varustamoissa sekä Helsingin vankilassa. Valtakunnallisesti toimintaa koordinoi Lasten ja nuorten keskus.

Lokakuussa täysi-ikäiset opiskelijat ja nuoret aikuiset pääsivät Kirkkoapprossa kiertämään joukkueissa metroradan varren kirkoilla olevia tehtävärasteja. Kierros huipentui Lauttasaaren kirkolla järjestettyihin loppupippaloihin. Tapahtuma järjestettiin nyt toista kertaa pääkaupunkiseudun useiden seurakuntien ja muiden yhteistyökumppaneiden voimin.

Erityisesti rippikoulu voi luoda pohjaa myöhempään suhtautumiseen ja sitoutumiseen kirkkoon. Valtaosa rippikouluista toteutetaan leirimuotoisena ja kesälomien aikana. Helsingin seurakunnissa kesän ripareita järjestettiin vähän yli sata ja lisäksi toistakymmentä päivä- ja pienryhmärippikoulua. Erityisesti yhteinen seurakuntatyö kehitti ja testasi seurakuntien kanssa pienryhmärippikoulumallia niiden nuorten tukemiseksi, joille isossa ryhmässä oleminen on liian kuormittavaa. Pienryhmärippikoulujen opetussisältö ja muu ohjelma vastaa perinteisen rippikoulun sisältöä, mutta päivät ovat lyhyempiä ja oppimisympäristö on kaikille saavutettavaa. Ripareille ilmoittautui vuonna 2024 runsaat 3 000 nuorta, joukossa suuri määrä kirkkoon kuulumattomia. Vuoden aikana 319 ripari-ikäistä nuorta liittyi kirkkoon.

Leireistä vajaa puolet järjestetään seurakuntayhtymän omissa leirikeskuksissa. Monelle jo riparin käyneelle tuttu Kivisaari vuokrattiin kesäksi 2024 ulkopuoliselle matkailuyrittäjälle, eikä siellä siksi ollut nyt seurakuntien toimintaa.

Linnanmäen Kymppisynttäreistä on tullut odotettu ikäluokkansa juhla. Perheiden palautteiden perustella ruuhkia haluttiin helpottaa ja niinpä osallistujamäärä rajoitettiin 5000 henkilöön aiemman 7000:n sijaan, kuitenkin niin, että jokainen 10-vuotias mahtui mukaan. Ensimmäistä ”kymppiään” juhlisti iso joukko lapsia, ja tapahtuma sai perheiltä paljon kiittävää palautetta.

Tapahtumat kokosivat helsinkiläisiä tärkeiden asioiden äärelle

Toukokuun loppuun ajoittui myös Maailma kylässä -tapahtuma, jossa Helsingin ja Espoon evankelis-luterilaiset seurakunnat toteuttivat monikielisen ja -kulttuurisen, festarihenkisen jumalanpalveluksen. Ukrainan ja Gazan sotien synkentämänä vuonna rukoiltiin rauhan ja oikeudenmukaisemman maailman puolesta. Festivaalin teemana oli tällä kertaa rohkeus.

Kummipäivää vietettiin koululaisten kesäloman alkaessa kaksikielisesti Lekholmenin leirisaarella.

Helsingin seurakunnat osallistuvat kesällä Helsinki Pride -tapahtumaan yhteistyössä Espoon ja Vantaan seurakuntien kanssa. Tilaisuuksien järjestämisen ja yhteisiin tapahtumiin osallistumisen lisäksi Helsingin seurakunnissa sekä yhtymän yhteisissä toimipisteissä suositeltiin sateenkaariliputuksen järjestämistä.

Huhtikuun lopulla Kirkkohallitus, Helsingin seurakuntayhtymä ja Töölön seurakunta kutsuivat eduskunnan pääpuolueiden edustajat EU-vaalikeskusteluun pohtimaan eurooppalaisen yhteistyön merkitystä Suomelle. Helsinkiläisten yläkoulujen ja lukioiden oppilaita ja opettajia kutsuttiin seuraamaan vaalikeskustelua Tempeliahaukion kirkkoon.

Venäjän aloittama julma hyökkäyssota Ukrainassa jatkui. Helsingin seurakunnat ovat yhteistyössä Ukrainalaisten yhdistys Suomessa ry:n ja Mothers for Peace -yhdistyksen kanssa järjestäneet Ukrainaa tukevan tapahtuman Tuomiokirkolla aina sodan alkamisen vuosipäivänä helmikuussa sekä Ukrainan itsenäisyyspäivänä elokuussa. Tästä vaikuttavasta perinteestä huolehdittiin myös vuonna 2024. Tilaisuuksien yhteistyökumppaneina ovat olleet myös Helsingin kaupunki, yliopisto, valtioneuvoston kanslia ja Ukrainan suurlähetystö.

Sisäisistä tapahtumista merkittävimpiä olivat tammikuinen työyhteisöpäivä Mikael Agricolan kirkossa, josta työntekijät jatkoivat rovastikunnittain ja yhteisten palveluiden yksiköiden kesken omiin tilaisuuksiinsa. Päivän aikana keskityttiin uunituoreeseen Kirkko Helsingissä -strategiaan ja keinoihin, joilla seurakunnat ja yhteiset palvelut voivat edistää siihen kirjattuja tavoitteita.

Luottamushenkilöt tapasivat toisiaan kesäkuun alussa Lauttasaaren kirkossa. Helsingin seurakuntayhtymän yhteisen kirkkovaltuuston ja yhteisen kirkkoneuvoston jäsenet kokoontuivat elokuun lopussa iltakouluun Mustasaaren toimintakeskukseen.

Marraskuussa viidettä kertaa järjestetty Tulevaisuuspäivä kokosi 115 luottamushenkilöä, kirkkoherraa ja yhteisten palveluiden johtoa ja päälliköitä Seurakuntien talolle. Aamupäivän osalta tilaisuus oli toteutettu strategiamessuina: näytteilleasettajina toimi 14 seurakuntaa ja kaikki yhteisten palveluiden osastot, jotka esittelivät, miten Kirkko Helsingissä -strategian valintoja ja visiota on edistetty eri puolilla kaupunkia. Luottamushenkilöt kiertelivät messupisteitä haastatellen ja haastaen työntekijöitä sekä luottamushenkilöitä. Päivien yhteenvetovaiheessa pohdittiin yhteistyömahdollisuuksia etenkin monikielisessä seurakuntatyössä ja nuorten aikuisten tavoittamisessa. Vision saavuttamista pohdittiin yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä sosiaalisen, ekologisen, taloudellisen ja hallinnollisen kestävyuden näkökulmasta.

Kolme pyhää

Pääsiäinen, pyhäinpäivä sekä adventinaika ja joulukuukaudet näkyivät Helsingissä sekä toiminnallisesti että viestinnällisesti, myös kirkon omien seinien ulkopuolella. Kaikille kolmelle juhla- tai tapahtumalle hankittiin näkyvyyttä niin perinteisissä kuin sosiaalisissa mediassa ja ostettiin mainospintaa joukkoliikenteen tai katu- ja sisätilojen diginäytöiltä.

Suomen suurin teatteriesitys, pääsiäisnäytelmä Via Crucis, veti Senaatintorille yli 10 000 hengen yleisön.

Marraskuun ensimmäisenä lauantaina eli pyhäinpäivänä elämyksellinen Kuoleman puutarhat -tapahtuma toi eloa ja valoa Hietaniemen, Malmin, Leposaaren ja Östersundomin hautausmailla sekä Maunulan uurnalehtoon. Perinteisen hiljentymisen, hartausten ja haudoilla tuikkivan tuhansien kynttilöiden meren lisäksi syysiltaa elävöittivät tuli- ja valotaiteilijat, musiikkiesitykset ja lapsille suunnattu enkelipolku. Hautausmailla oli paikalla myös seurakuntien pappeja, lastenohjaajia sekä muita seurakuntien työntekijöitä ja vapaaehtoisia, joiden kanssa voi halutessaan luottamuksellisesti keskustella elämään ja kuolemaan liittyvistä asioista.

Hautausmaiden portit olivat pyhäinpäivänä auki läpi koko viikonlopun. Pyhäinpäivänä kuten ympäri vuoden omaisen tai tunnetun henkilön haudan löytämisessä Helsingin hautausmailla auttoi netin hautahaku.fi-palvelu.

Kauneimmat joululaulut -tilaisuuksia järjestettiin Helsingissä marraskuulta loppiaiseen yli 170. Kauneimmat joululaulut näkyivät myös Suomen Lähetyksseuran suunnitteleman mainoskampanjan avulla, jota Helsingin, Espoon ja Vantaan yhtymät tukivat.

Helsingin jouluseimet -tapahtuma kutsui seimikävelylle keskustan liikkeiden ikkunoiden ääreen. Monet Aleksin tienoon liikkeet halusivat antaa näyteikkunoistaan tilaa seimille usean edellisen vuoden tapaan. Seimiä voi käydä ihailmassa myös kirkkoilla eri puolilla kaupunkia. Seimiä oli esillä myös sairaaloissa.

Pääkaupunkiseudun seurakuntien yhteinen joulukalenteri sai poikkeuksellisen suurta näkyvyyttä eri medioissa. Kirkon jäsenten koteihin yhdeksättä kertaa jaettu kalenteri sai tänä vuonna vahvasti ristiriitaisen tai kaksijakoisen vastaanoton. Kriittistä palautetta oli selvästi aiempia vuosia enemmän: moni piti kirjailija-esseisti Antti Nylénin tekstejä liian vaikeaselkoisina tai jopa rienaavina. Toisaalta osa palautteen antajista ilahtui juuri siitä, että kalenteri jätti lukijalleen totuttua enemmän tulkinnan varaa ja haastoi pohdiskelemaan. Myös Ilja Karsikkaan taidonnäyte kalenterin kannessa kaupungin yllä tanssivasta enkelistä jakoi mielipiteet. Aiemmistä vuosista poiketen ruotsinkieliset tekstit olivat käännöksiä Nylénin teksteistä eivätkä erikseen ruotsinkieliselle yhteisölle tuotettu kokonaisuus. Kalenteri julkaistiin myös englanniksi.

Seurakuntien diakoninen Rakenna joulupuu -keräys toteutettiin viimeistä kertaa tällä nimellä. Keräyksen kautta sai pääkaupunkiseudulla apua pitkälti yli 4 000 henkilöä. Suurin osa lahjoituksista oli lahjakortteja ruoka- ja vaatekauppoihin. Lahjakortteja kertyi lähes 2000 kpl ja niiden arvo ylitti 90 000 euroa.

Apua ja tukea

Helsingin seurakuntien diakoniatyöllä oli katsausvuonna runsaat 30 000 kohtaamista asiakkaiden kanssa, joista suurin osa oli yksin asuvia, työelämän ulkopuolella olevia henkilöitä. Taloudellista apua myönnettiin helsinkiläisille 513 887 euroa esim. osto-osoituksina kauppaan, apuna laskujen maksuun ja kriisiavustuksina.

Paavalin seurakuntaneuvoston ja Yhteisen kirkkoneuvoston päätöksillä käynnistettiin yhteinen hanke ja suunnittelu Hermannin Diakoniatalon Varustamon muutosta Paavalin seurakunnan tiloihin. Muutto tapahtuu vuoden 2025 loppupuolella. Diakoniatalon kävijät otettiin mukaan muutokseen yhteisillä kehittämiskeskusteluilla.

Yhteisvastuukeräyksellä annettiin apua nuorten yksinäisyyteen ja tukea koulutukseen. Helsingissä yhteistulos kulujen jälkeen oli runsaat 160 000 euroa. Tuloksissa ykköseksi ylsi Roihuvuori sekä kokonaistuloksellaan hieman yli 22 000 euroa että tuloksellaan per jäsen 1,294 euroa. Jäsenmäärään suhteutetulla tuloksella toiselle ja kolmannelle sijalle ylsivät Lauttasaaren seurakunta (1,187 euroa) ja Matteus församling (0,892 euroa).

Helsingin seurakunnat myönsi kohdennettuja avustuksia lähetystyöhön ja kansainväliseen apuun yli 400 000 euroa. Kumppanit ovat aiempaan tapaan tutut Suomen Lähetysseura (120 000 euroa), Suomen Pipliaseura (110 000 euroa), Kirkon Ulkomaanapu (80 000 euroa), Diakonissalaitos (80 000 euroa) ja Medialähetys SANSA (12 000).

Järjestöt käyttävät tuen hakemustensa mukaisesti ja raportoivat sen käytöstä ja vaikuttavuudesta yhteiselle kirkkoneuvostolle. Helsingin seurakuntien yhteisen kirkkovaltuuston aiemman päätöksen mukaisesti lähetykseen ja kansainväliseen diakoniaan käytetään vuosina 2024–2027 määrärahaa vuosittain 2 655 000 euroa. Määräraha vastaa noin kolmea prosenttia kirkon helsinkiläisten jäsenten maksamasta kirkollisverosta.

Oppilaitostyö järjesti lokakuussa talvivaatekeräyksen köyhistä maista saapuneille korkeakouluopiskelijoille, joilla ei ole riittävän lämmintä päälle puettavaa ja varaa hankkia kunnollisia varusteita.

Hävikkiruokaravintolaketju ja yhteisöruokailukonsepti Waste&Feastille myönnettiin toukokuussa Kirkon erityisnuorisotyön teko -palkinto. Tämän Erkka-palkinnon perusteluissa mainitaan mm. että ”ravintolat tarjoavat haastavassa työmarkkina-asetelmassa oleville nuorille mahdollisuuden harjoitella merkityksellisen työn tekemistä. Helsingin seurakuntayhtymän ulkopuolisuuden ehkäisyn konkreettisesti hyvää tuova toimintamalli ansaitsee palkintoperustelujen mukaisen huomion ja kiitoksen.” Kymmenet nuoret saivat pelkästään viime vuonna ravintolatyön kautta apua työelämänsä alkutaipaleelle ja sitä kautta ponnistettua työ- tai koulutuspolulle.

Koposen perheen sijoitusyhtiö Infinet Capital tuki puolestaan ravintoloiden toimintaa 5 000 euron lahjoituksella. Hermannin, Kallion, Malmin ja Matteuksen kirkon ravintoloiden väki päätti yhdessä, että summasta jaetaan työkokeilijoille stipendit ja osa käytetään lisäkoulutuksen hankkimiseen heille.

Kesällä julkaistuun Tuomas Enbusken asiaa ja viihdettä sekoittavassa Enbuske & Jeesuksen duunarit -podcastissa kurkistettiin erilaisten ja yllättävienkin kirkon työntekijöiden elämään ja sielunmaisemaan: millainen on ihminen, joka on päättänyt tehdä työkseen hyvää? Kuunteluja kertyi 11 000.

Matkailu tuo tuloja

Suosituista turistikirkoista Tuomiokirkko, Suomenlinnan kirkko ja Johanneksen kirkko alkoivat periä kesäkaudella 5–8 euron pääsymaksua. Saatavilla oli myös 10 euron yhteislippu. Seurakuntien tilaisuuksiin osallistuminen oli luonnollisesti maksutonta. Maksu koski siis käytännössä matkailutoimintaa: kirkosta riippuen vierailu oli maksutonta alle 18-vuotiaille, kirkkopassin hankkineille helsinkiläisille ja/tai seurakunnan jäsenille.

Myös Kampin kappeli otti käyttöön pääsymaksun kesä-elokuuksi. Temppeliaukion kirkossa vierailumaksu on ollut käytössä vuodesta 2017 alkaen.

Kestävä matkailu Helsingin kirkoissa -projektissa kehitettiin kirkkojen vierailupalveluja Sustainable Travel Finland -ohjelman mukaisesti. Projektin lopputuloksena Tuomiokirkolle myönnettiin ensimmäisenä kirkkona Suomessa Sustainable Travel Finland -merkki.

Matkailijat ja kaupungin asukkaat saivat halutessaan aivan uusia näköaloja Helsinkiin, kun Kallion kirkon torni avattiin yleisölle toukokuussa helatorstaina, ja vierailukausi kesti elokuun loppuun asti.

Tuomiokirkon lokakuun 2024 vetonaula oli puolestaan Gaia-maapallo. Halkaisijaltaan seitsenmetrinen teos oli osa Kestävä tulevaisuus -tapahtumaa, jonka keskeisiä teemoja olivat luomakunnan tulevaisuus, sosiaalinen oikeudenmukaisuus, globaali vastuu sekä rauhantyö. YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin nivoutuvia aiheita käsiteltiin taiteen, musiikin ja asiantuntijaluentojen keinoin. Gaiaa kävi katsomassa Tuomiokirkossa 27 000 henkeä.

Helsinkiläiset hiljentyivät liikkuen ja ympäristöstään nauttien pyhiinvaelluksilla, joiden voi sanoa elävän pientä renessanssia. Muutaman tunnin kestäviä tai päivän mittaisille pyhiinvaelluksille pääsi niin omatoimisesti kännykän avustamanakin, niin kantakaupungissa kuin lähiöiden poluillakin. Etenkin Itä-Helsingissä minivaelluksia järjestettiin useita.

Henkilövaihdoksia

Kalle Kuusniemi aloitti Lauttasaaren kirkkoherran virassa helmikuussa. Myös pohjoishelsinkiläinen Petrus församling valitsi uuden kirkkoherran. Huhtikuussa seurakuntaneuvostossa äänet menivät kahden ehdokkaan välillä tasan, ja asia siirtyi Porvoon hiippakunnan tuomiokapitulin ratkaistavaksi. Kapituli nimitti virkaan Pia Kummel-Myrskogin, mutta koska päätöksestä tehtiin valitus hallinto-oikeuteen, Kummel-Myrskog aloitti tehtävässään vt:nä.

Yhtymän yhteisissä palveluissa oli päällikkövaihdoksia. Hautatoimen päällikkönä aloitti Teemu Kylmäkoski, kun viran pitkäaikainen haltija, puutarhaneuvos Risto Lehto jäi eläkkeelle. Kasvatuksen ja seurakuntapalveluiden päällikkönä yhteisessä seurakuntatyössä aloitti Jussi Murtovuori.

Katsausvuonna kirkkoherrainkokouksen puheenjohtajana toimi Malmin kirkkoherra Elina Perttilä ja kollegion varapuheenjohtajana Munkkiniemen kirkkoherra Päivi Vähäkangas.

Munkkiniemen ja Pitäjänmäen seurakunta yhdistivät kesän ajaksi voimiaan järjestämällä seurakuntatoimistojensa palvelut vuorovedoin. Malmin rovastikunnan kolmessa seurakunnassa kirkkoherranvirastojen palvelut sai jo toista vuotta peräkkäin yhteisestä seurakuntatoimistosta.

Johtajisto ja keskeisten palveluiden päälliköt osallistuivat marraskuussa valtakunnalliseen #Taisto-harjoitukseen. Suomen suurin kyber- ja digiturvaharjoitus paljasti joitakin pullonkauloja ja korjattavia asioita mutta samalla myös näytti, mitkä asiat rullaavat hyvin myös mahdollisissa poikkeustilanteissa.

Monipuolinen kehittäminen projekteissa ja ohjelmissa jatkui

Vaikka monia asioista kehitetään perusarjen ja -pyhien työssä, kirkollista toimintaa kehitettiin tuttuun tapaan myös projekteissa ja isoissa yhteisissä ohjelmakokonaisuuksissa.

Projektisalkusta löytyi vuoden lopussa yli sata käynnissä olevaa projektia. Suurten A-luokan projektien lisäksi salkussa oli lukuisia B- ja C-luokan projekteja, joista suurin osa rakentui Kirkko Helsingissä -strategian eri osa-alueiden ympärille ja näin ollen vahvistivat strategianmukaista toimintaa.

Tarveharkintaista projektirahoitusta myönnettiin kehittämisprojekteille yhteensä 1,56 miljoonaa euroa ja maksuun hyväksyttiin yhteensä 1,44 miljoonaa euroa. Myönnettyistä rahoista käyttämättä jäi noin 120 000 euroa, ja käyttöprosentti oli 92,3 %.

Vuodelle 2024 tarveharkintaista määrärahaa myönnettiin 34 projektille. Uusimpien hakemusten teemat jakautuivat melko tasaisesti jokaiseen Kirkko Helsingissä -strategian valintaan: nuoret aikuiset 13,0 %, monikulttuurisuus 9,9 %, verkostot 14,5 % ja toivon teot 12,2 %. Muut projektit liittyivät vielä aiemman strategian mukaisiin tavoitteisiin.

Seurakunnat ovat projektien kautta kokeilleet ja kehittäneet seurakuntalaisten kohtaamista ja osallisuutta lisääviä tapahtumia ja toimintamuotoja. Esimerkkeinä uutta toimintaa ja oivalluksia synnyttäneistä, tarveharkintaisella määrärahalla rahoitetuista projekteista voidaan mainita muun muassa Seurakuntalaisten osallisuuden vahvistaminen -projekti (Herttoniemen seurakunta), Hyvän kierrättäjät Koillis-Helsingissä -projekti (Malmin seurakunta), Hyvinvoiva ja ehyt arki -projekti (Lauttasaaren seurakunta), Vahvistuva monikulttuurinen seurakunta -projekti (Kannelmäen seurakunta) sekä Johannes vardagsrum -toiminta (Johannes församling).

Helsingin seurakunnissa on toimintaa suomen ja ruotsin kielten sekä viittomakielen lisäksi arabian, englannin, kiinan, venäjän ja viron kielillä. Kaikkien kieliryhmien jumalanpalvelusyhteisöt jatkoivat kasvuaan myös vuonna 2024, mitattuna niin osallistujien kuin uusien kävijöiden määrässä. Monikieliselle työlle on luonteenomaista, että seurakuntalaiset ovat erittäin aktiivisia ja kantavat paljon vastuuta. Vuoden lopulla monikielisen työn tiimi sai projektirahoituksella oman määräraikaisen diakoniatyöntekijän.

Yhteisöissä esiin nousivat erityisesti nuorten kysymykset ja monikielisen nuorisotyön tarve. Kiinankielinen, venäjänkielinen ja vironkielinen työ haki rahoitusta nuorisotyön projekteihin vuodelle 2025.

Helsingin seurakuntien tulevaisuuteen vaikuttavien suurten linjausten työstö jatkui. Seurakuntien oman toiminta- ja taloussuunnittelun kannalta keskeistä ovat perusteet, miten sisäiset vuokrat muodostuvat ja miten seurakunnille osoitettavat määrärahat jyvitetään. Kolmas iso linjaus liittyy seurakuntien ja yhteisten palvelujen väliseen työnjakoon.

Vuonna 2024 seurakuntia ja seurakuntayhtymän luottamushenkilöitä kuultiin monin eri tavoin sisäisten vuokrien mallia ja seurakuntien määrärahajakoa valmisteltaessa. Tiloista ja toiminnasta syntyvät kulut ja siten myös päätökset kytkeytyvät toisiinsa. Kokonaisuudelle suuntaa antaa yhteisen kirkkovaltuuston syyskuussa 2024 hyväksymä kiinteistö- ja tilankäyttöstrategia, jossa linjataan myös tilojen vähentämisestä. Tavoitteena on, että tilojen määrä vuonna 2030 on enintään 110 000 kerrosneliometriä.

Alkuperäinen tavoite saada sisäisten vuokrien määräytyminen päätettyä valtuustossa vuoden 2024 aikana siirtyi seuraavaan vuoteen. Yhteinen kirkkoneuvosto teki sisäisistä vuokrista ja seurakuntien määrärahajaosta pohjaesityksen tammikuussa 2025 ja pyysi seurakuntaneuvostoilta lausunnot alkuvuoden 2025 aikana.

Yhteinen kirkkoneuvosto hyväksyi Työnjako 2026 -projektin etenemissuunnitelman vuoden 2024 lopussa. Neuvosto oli tutustunut laajaan lausuntoaineistoon, joka sisälsi muun muassa seurakuntaneuvostojen ja yhteistyötoimikunnan lausunnot sekä yhteisten palveluiden osastojen palautteen ehdotuksesta työnjaon ohjaaviksi periaatteiksi, yhteisten palveluiden visioksi ja työnjaon keskeisiksi muutoksiksi. Työnjaon jatkotyöstöön aikataulutettiin alkuvuoteen 2025 useita tapaamisia, joissa pohditaan neljää keskeistä kokonaisuutta: 1) taloudellisten resurssien jakautuminen seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä, 2) toiminnan kehittämisen organisointi ja rahoittaminen, 3) diakoniatyö mukaan lukien varustamot sekä 4) kansainvälisen ja monikielisen työn organisointi.

Ydin- ja tukipalveluita kehittävässä hankekokonaisuudessa keskityttiin valmistelemaan asiakkuudenhallintajärjestelmän hankintaa ja tehtiin linjaavia päätöksiä yhtymän uusista verkkosivuista. Tässä ydin- ja tukipalveluiden kehittämishankkeessa keskiössä ovat kaste, vihkiminen, hautaaminen, jumalanpalvelus ja juhlapyhät, diakonia, rippikoulu ja lapsiperheet.

Helsingin seurakuntayhtymän taloudellinen tilanne

Taloustilanne on edelleen ylijäämäinen, maksuvalmius on erittäin hyvä ja rahavarojen määrä on kasvanut. Seurakuntayhtymän taseessa ei ole pitkäaikaisia lainoja. Lainoja on 100 prosenttisesti omistetuilla tytäryhteisöillä (asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöt) noin 34 milj. euroa, joka on noin 14 prosenttia seurakuntayhtymän rahavaroista. Taloyhtiöiden lainat huomioiden vakavaraisuus pysyisi edelleen erittäin hyvällä tasolla.

Omavaraisuus on käytännössä 100 prosenttia, koska pitkäaikaisia lainoja ei ole. Tilinpäätöksen lyhytaikaiset velat muodostuvat tavanomaisista vuodenvaihteeseen osuvista siirto- ja ostovelosta – siksi virallisen omavaraisuusasteen prosentti on 97,1.

Vuoden 2024 tuloslaskelman mukainen ylijäämä 23,3 milj. euroa on poikkeuksellisen suuri. Rahavarat lisääntyivät 18,4 milj. eurolla ja olivat vuoden lopussa yhteensä 234,7 milj. euroa.

Vuoden 2024 ylijäämään vaikuttivat useat tekijät. Toimintatuottoja kertyi 1,2 milj. euroa aikaisempaa enemmän. Toimintakulut kuitenkin kasvoivat 0,5 milj. euroa. Tämän seurauksena toimintakate oli 73,9 milj. euroa, määrä oli 0,7 milj. euroa edellisvuotta pienempi (-1,0 %). Verotuloja saatiin 91,0 milj. euroa. Määrä väheni edellisvuodesta 3,5 milj. euroa (-3,7 %). Rahoitustuottojen ja -kulujen nettotuotto oli 13,8 milj. euroa. Sijoitusten laskennallisten arvonmuutosten vaikutus rahoitustulokseen oli tällä kertaa vain 0,4 milj. euroa tuottoa alentamassa.

Toimintatuotot yhteensä kasvoivat 1,2 milj. euroa (+6,5 %) edellisvuodesta. Suurin euromääräinen kasvu oli pääsylippu- ja käsiohjelmatuotoissa 0,9 milj. euroa. Toiseksi eniten kasvoi korvaukset muilta seurakunnilta 0,4 milj. euroa. Korvaukset valtiolta ja kunnilta väheni 0,4 milj. euroa, joka käytännössä tarkoittaa Helsingin kaupungin osuutta IP-kerhokustannuksiin. EU-tukia saatiin 0,2 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Myös vuokrat seurakuntatilojen käytöstä kasvoi lähes 20 %.

Toimintakulut kasvoivat 0,5 milj. euroa (+0,5 %) edellisvuodesta. Henkilöstökulut kasvoivat 0,9 milj. euroa (+1,7 %). Palveluiden ostot pysyivät edellisvuoden tasolla. Aine- ja tarvikeostot vähenivät 0,5 milj. euroa (-8,8 %). Annetut avustukset vähenivät 0,3 milj. euroa (-6,3 %). Erilaiset muut toimintakulut kasvoivat 0,6 milj. euroa (+41 %). Kiinteistöveroja ja muita veroja maksettiin yhteensä 1,3 milj. euroa.

Valtionrahoituksen määrä kasvoi 0,2 milj. euroa. Verotuskulut kasvoivat 0,1 ja kirkon rahastomaksut 0,2 milj. euroa.

Tuloslaskelmaan kirjattavien rahoitustuottojen ja -kulujen yhteismäärän erotus oli 13,8 milj. euroa ylijäämäinen. Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuottojen ja kulujen erotus oli 9,9 milj. euroa ylijäämäinen. Korkotuottoja saatiin 0,5 milj. euroa ja korkokulut oli 30 000 euroa.

Muiden rahoitustuottojen ja kulujen erotus oli 3,1 milj. euroa ylijäämäinen. Sijoitussalkussa olevien sijoitusten markkina-arvo kasvoi 30,3 milj. euroa. Korko- ja osakesijoitusten tuotto oli 10,95 %. Arvonmuutosta ei kirjata tuloslaskelmaan (ks. s. 18 Sijoitustoiminta)

Vuosikate oli 33,3 milj. euroa. Poistot olivat 10,7 milj. euroa. Erilliskirjanpitoina hoidettujen hautainhoito- ja testamenttirahastojen tuotot ja kulut merkitään srk-yhtymän tuloslaskelmaan, mutta niiden vaikutus tulokseen neutraloidaan siirtokirjauksella.

Tilikauden tulos oli 22,7 milj. euroa ylijäämäinen. Poistoeron muutos oli +0,6 milj. euroa. Näiden summana tilikauden ylijäämä oli 23,3 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä 23 272 956,93 euroa esitetään siirrettäväksi taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämä -tilille.

Kirkollisverotulot

Seurakuntayhtymän veroprosentti on 1,00. Viimeisimmässä, vuonna 2023 toimitetussa verotuksessa, seurakuntayhtymän kyseisen verovuoden

maksuunpannut kirkollisverot olivat 89,2 milj. euroa – kasvua edellisvuodesta oli 6,0 prosenttia.

Seurakuntayhtymän vuonna 2024 saamat kirkollisverotilitykset olivat 91,0 milj. euroa. Summa pieneni edellisvuodesta 3,5 milj. euroa, -3,7 prosenttia. Pääosa tilitetyistä kirkollisveroista ovat kuluvalta vuodelta, mutta samalla tilityksiä saadaan myös neljältä aikaisemmalta vuodelta.

Kirkkohallituksen seurakuntatalouksille jakamaa valtionrahoitusta Helsingin seurakuntayhtymä sai 13,6 milj. euroa. Rahoitusta jaetaan seurakuntatalouksien kesken kuntien asukaslukujen suhteessa. Helsingin kaupungin asukasluvun kasvaessa kasvoi seurakuntayhtymän saama summa 0,2 milj. eurolla (+1,9 %).

Kirkollisverotulot ja valtionrahoitus vuosina 2022–2024:

	2022	2023	2024
Kirkollisverot , milj. euroa	83,2	94,5	91,0
muutos, milj. euroa	1,6	11,3	-3,5
muutos, %	1,9 %	13,6 %	-3,7 %
Valtionrahoitus , milj. euroa	13,0	13,3	13,6
muutos, milj. euroa	0,2	0,3	0,2
muutos, %	1,7 %	2,7 %	1,9 %

Tuloslaskelma 2024 ja 2023

<i>milj. euroa</i>	1.1.-31.12.2024	1.1.-31.12.2023
Toimintatuotot	20,1	18,8
Toimintakulut	-94,0	-93,5
TOIMINTAKATE	-74,0	-74,7
Kirkollisverotulot	91,0	94,5
Valtionrahoitus	13,6	13,3
Verotuskulut	-1,5	-1,4
Kirkon rahastomaksut	-9,7	-9,5
Rahoitustuotot ja -kulut	13,8	19,0
VUOSIKATE	33,3	41,3
Poistot ja arvonalentumiset	-10,7	-10,2
TILIKAUDEN TULOS	22,7	31,2
Poistoeron muutos	0,6	0,6
Tilikauden ylijäämä	23,3	31,7

Tilikauden ylijäämä vs. tulevien vuosien taloustilanne

Kuten edellä on kuvattu, oli vuosi 2024 ja myös sitä edeltänyt vuosi 2023 talouden näkökulmasta monella tavalla poikkeuksellinen. Vuosien 2023 ja 2024 kirkollisverotulot olivat ennätysellisen suuret. Toimintatuotot ylittivät molempina vuosina talousarvion merkittävästi ja vastaavasti toimintakulut toteutuivat budjetoitua pienempinä. Edelleen myös sijoitustuotot ovat olleet vuosina 2023 ja 2024 huomattavan korkeat (vuonna 2023 kirjattiin osana sijoitusten nettotuottoa myös sijoitusten arvomuutosten palautuksia peräti 8,1 milj. eurolla).

Tilikauden ylijäämä ja kassavarojen positiivinen muutos eivät kuitenkaan anna koko kuvaa seurakuntayhtymän taloustilanteesta. Tulevien vuosien kiinteistöluopumisiin liittyvän selvitystyön johdosta kiinteistöinvestointeja on pidetty jäissä, ja vuonna 2024 jäi peräti 17,6 milj. euroa budjetoituja investointimäärärahoja käyttämättä. Toteuttamatta jääneet investoinnit on tarkoitus toteuttaa tulevina

vuosina, jolloin rahavarojen pienentyminen tulee tapahtumaan alkuperäisen ennusteen mukaisesti, vaikkakin pienellä viiveellä. Lähivuosiin kohdistuu myös merkittävää painetta investointibudjetin kasvattamiseen nykyisestä tasostaan.

Kirkollisverotulon kasvun edellytykset ovat erittäin heikot ja kertyvän verotulon ostovoima on heikentynyt tasaisesti vuodesta 2009 alkaen. Helsingin seurakuntayhtymän saama valtion rahoitus pienenee merkittävästi vuoden 2025 alusta alkaen ja sen ennakoidaan pienentyvän entisestään vuodesta 2027 lähtien. Alustavan ennusteen mukaan jo vuoden 2026 talousarviokehys joudutaan laatimaan niin, että se huomioi kustannustason yleisen nousun vain osittain.

Seurakuntayhtymän talouteen vaikuttaa välillisesti myös sen tytäryhtiöiden taloudellinen tilanne. Seurakuntayhtymän omistamilla tytäryhtiöillä on jäljellä pitkäaikaisia lainoja vielä n. 34 milj. eurolla. Osa kyseisistä lainoista on suunniteltu maksettavan pois lähivuosina sijoituskiinteistöistä saatavilla tuotoilla sekä sijoituskiinteistöjen myynneistä kertyvillä myyntituotoilla.

Vuosien 2023 ja 2024 erinomaiset talousluvut eivät siis mahdollista tulevien vuosien käyttötalouskehysten kasvattamista kustannustasojen nousua vastaavalla tavalla, vaan seurakuntayhtymässä tarvitaan määrätietoista talouden sopeuttamistoimenpiteitä, tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Aikataulu

Allekirjoitettu tilinpäätös on annettava viipymättä tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastuksen jälkeen se saatetaan yhteisen kirkkovaltuuston käsiteltäväksi. Kirkkovaltuusto hyväksyy tilinpäätöksen viimeistään tilikautta seuraavan kesäkuun loppuun mennessä (KJ 6:5,4).

Vaikutusten ja riskien arviointi

Tilinpäätöksessä sekä seurakuntien ja yhteisen seurakuntatyön toimintakertomuksissa kuvattu toiminta vaikuttaa positiivisella tavalla lapsiin. Seurakuntien lapsityö tavoittaa suuren joukon kunkin ikäluokan lapsista. Kasvatustyössä huomioidaan eri tavoin lähes kaikki kunkin seurakunnan alueen lapset. Diakoniatyössä tuki lapsiperheille on yksi seurakuntatyön perustoimista.

Seurakuntayhtymän rahavarat lisääntyivät vuonna 2024 18,4 milj. eurolla. Talousvaikutuksia on kuvattu tarkemmin edellä.

Lisätiedot

Hallintojohtaja Juha Silander, juha.silander@evl.fi, 040 5639 709